

הרופא שבא מסיביר

להבות עצומה, לתפקידו ולמילוי החלום מות שחלם בפקוד הצפון עם רפול. יש הטוענים כיום נגד זוהר, שבגלל חוסר הידע וההשכלה שלו בענייני חינוך אין הוא שם את הדגש די הצורך על האי-כוח והתכנים, אלא מודד רק את המיס-פרים והכמויות.

לגבי נילי לא קיים רפול את הבטחתו. היא לא קיבלה את תפקיד סגן-קצין החינוך-הראשי. יתכן ואי-מילוי ההבטחה נבע מהתנגדותו של זוהר לקבלת נילי כסגניתו. יתכן ופרשה שבה היתה נילי מעורבת, כשאידה מיסמכים סודיים באר-ניברסיטת חיפה שבה למדה, גרמה אף היא לעיכוב. נילי נשארה קצינת-החינוך של הפיקוד.

אך לא הרבה זמן. כשהתפוצצה הפרי-שה של מפקד בית-הספר המרכזי לחי-נוך של צה"ל, מחנה מרכוס, סגן-אלוף זאב פלג (ראה עמוד 49) ופלג עזב את בית-הספר, נזכר רפול בניליו, והחליט להע-ביר למרכוס. לזכותה של נילי יש לציין שקשה שלא להבחין בשיפור שחל במר-כוס מאז שנכנסה לתפקידה, לפני כמה חודשים.

אולם רפול לא הסתפק במינוי אנשי-שלום לתפקידי-מפתח במערכת-החינוך. הוא הבין כי מחנה מרכוס אינו עונה אף על הצרכים של תקופת טרום-רפול. הוא הפקיע את בית-ההבראה הצה"לי ב-גיבעתי-אולגה, שילח את החיילים הנופ-שים ליחידותיהם, והפך אותו לבית-ספר

ד"ר איליה לויט, בן ה-32, אינו אוהב לעונד את דרגות-הקצונה על מדי. איליה הוא קצין בשרות סדיר, רופא במיקצועו, וכיום תלמיד בבית-הספר של צה"ל, מרכוס.

איליה הגיע מברית-המועצות בשנה ש-עברה. "אני באתי כי הייתי ציוני. האבא שלי לא בא כי הוא קומוניסט", אומר איליה. העובדה שהוא מבוגר בהרבה מ-החיילים שהם חבריו בכיתה, ושברבים הם נטולי-השכלה לחלוטין בודד שהוא רופא, אינה מפריעה לאיליה: "הבחורים כאן נחמדים מאוד, ומה שחשוב יותר, הם עוזרים לי ללמוד עברית. אני לא רק לומד בשיעורים, אלא גם אחרי השיעורים. אני מסתובב כאן ומדבר עברית, וזה עוזר לי מאוד ללמוד עברית. אני מוכרח לדעת עברית. אני בארץ."

איליה הוא בין התלמידים המעטים שלהם נתונה הרשות לעזוב את הבסיס עם תום הלימודים. איליה הוא נשוי ואב לילד בן 5. אשתו מתגוררת במעון-העולים בגילה שבירושלים. איליה אוהב את צפת. לפני שהתגייס עבד שם כרופא בבית-החולים הממשלתי. אבל איליה אינו מנצל את החופשה היומית שניתנה לו. במרבית הערבים הוא נשאר בבסיס, לומד עד השעות הקטנות של הלילה או מנסה לקשור שיחה עם יתר התלמידים: "גם זה עוזר ללמוד עברית."

כדי להיות קרוב לבנו, לקח איליה את הבן אל הורי אשתו, המתגוררים אף הם בצפת. פעמיים-שלוש בשבוע הוא נוסע

מפקד בית-ספר אבי למורה היו שגיאות-כתיב

צבאי. הוא נאבק עם ראשי אגף-התקצי-בים במישרד-הביטחון ובמטכ"ל וגייס סכום, שבזמנו נראה אדתי: 90 מילי-יון לירות, שיוקדשו כולם לחינוך. לדברי רפול, הנושא נמצא רק בתחילת דרכו.

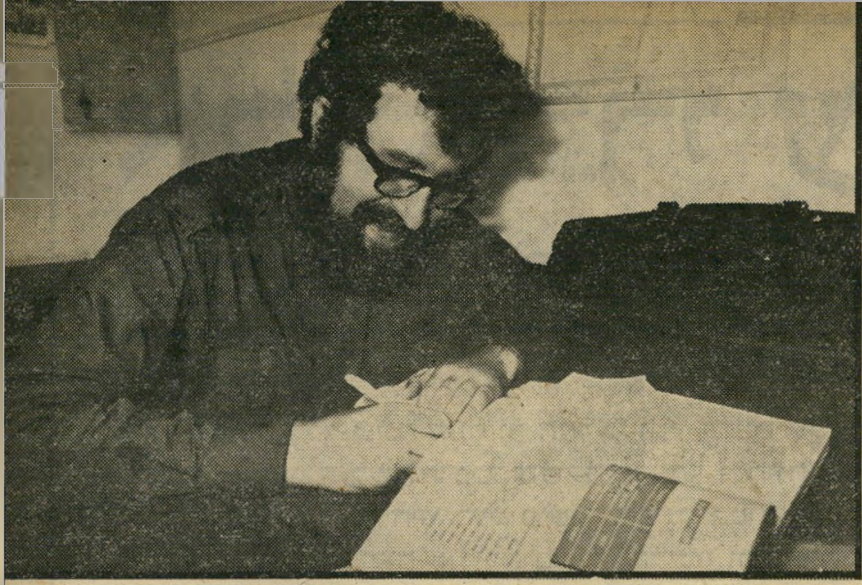
הצדעות

מיסדרים

סגן-אלוף שלמה מור היה איש-שיריון במשך תקופה ארוכה. שלמה, יליד רומניה, שעלה בגיל 3 לישראל, ושעבר להתגורר עם הוריו בבאר-שבע, החליט אחרי מילחמת יום-הכיפורים להשי-תחרר מצה"ל. "היה מספיק לי מהצבא!" הוא ניסה לפתוח עסק עצמאי להר-כתב תריסים בבאר-שבע. העסק נכשל, ושלמה פנה ללימודים. כעבור תקופת-מה הרגיש כי הוא מתגעגע לצבא. הוא חזר ולבש שוב מדים ונשלח לפקד על בסיס-גדנ"ע.

למרות שההשכלה של שלמה אינה בי-תחום-החינוך, הוא נדלק לרעיון של טי-פול בנוער. כשהוקם בית-הספר במחנה גיבעתי-אולגה עמדו לפניו שלמה שתי הצעות: להיות קצין בכיר במישרד דר-צה"ל או להקים את בית-הספר ולפקד עליו. שלמה בחר בגיבעתי-אולגה, והיום הוא האיש הגא ביותר בעולם.

"כאשר רואים בחור בשאל הנה ולא ידע שום דבר, חוץ מהליות תוקפן, וכך בור חודשיים הבחור הזה הוא כבר אדם שאפשר לדבר איתו, קורא, כותב ויוזע, וכאשר הוא נשלח ליחידה בתום הלי-

ד"ר-תלמיד לויט עד שתיים בלילה

מלבד החברים האנאלפבתים של איליה, חסרי-ההשכלה, יש במרכוס עוד רופא אחד. ד"ר צ'ארלס קפלן הוא רופא-שיניים. שי-עלה לפני שנהיים מסקוטלנד. הוא יליד הארץ, אך כשהיה בן שנתיים ירדו הוריו, את צ'ארלס שיכנע משה דיין. זה הירצה בעיר מגוריו של צ'ארלס. למחרת היום קרא צ'ארלס את סיקור הופעתו של דיין, בעיתונות המקומית, וזה הרגיו אותו. הוא החליט לעלות לישראל.

צ'ארלס הגיע כמתנדב לקיבוץ חניתה, שם ביקר פעמים אחדות בביקורים קוד-מים שלו בישראל. הוא התקבל כמועמד לחברות בקיבוץ, עבד במיקצועות שונים, וכיניהם גם ברפואת-שיניים. הוא יסיים את לימודי-העברית שלו תוך חודשיים, ימשיך לשרת בצה"ל בדרגת סגן ובתפקיד של רופא-שיניים, ואחרי תום השרות ישוב לחניתה.

בינתיים לומדים צ'ארלס ואיליה יחד עם בני מהשכונה הדרומית, עם יוסי ממושב עולים ועם חיים מהקטמונים בירושלים. "ככה אנחנו מכירים את ארץ-ישראל הי-אמיתית", אומר איליה בסיפוק.

מחיפה לצפת. מבקר את הבן, וחוזר עוד באותו הערב לבסיס.

עברו של איליה לימד אותו כי כדי להישרד יש להצליח, וכדי להצליח יש לעבוד קשה. הוא מתייחס אל לימוד השפה כאל מיבצע שיעזור לו להיטיב להבין את האנשים החיים בארץ שבה בחר, ושיעזור לו גם לקרוא את מירשמי הרופ-אים האחרים והתעודות הרפואיות שלהם. כשסיים את לימודיו באוניברסיטת לניני-גרד, העיר שבה נולד, הוא נשלח לעבוד כרופא ממשלתי בעיירה וורקוטה, בצפון סיביר. "מה ששם הלך זה גרוע מהשואה", מספר איליה. "הריגות וקפיאת אנשים בערבות-השלג הנצחיות של האזור — זה עניין של יום-יום. הק"ב ידע שאני ציוני, ושאני רוצה לעלות לארץ. לא הסתרתי את זה מאף אחד, וגם לא מפניהם. עשיתי להם כל כך הרבה צרות עד שהם נתנו לי לצאת."

לאיליה יש חברים רבים במרכוס. התל-מידים מסתכלים בו בהערצה. נוסף על כושרי-ההתמדה והרצון שהוא מגלה בלי-מודים, מתלווה אליו הילת הרופא.

דים תיכוננים ונשלחו לקורסי-הוראה צה"לי קצר.

המורות אינן מכחישות שלמרות העברי-דה הקשה, התנאים של מורה נוחים הרבה יותר משל פקידה או נהגת. חלק מהן יוצאות מדי יום הביתה. הפעילות התר-בותית והחברתית של המורים בבתי-הספר סוערת, מסיבות, ערבי-הווי וערבי-ריקודים-ומישחקים ממלאים בתוכן רב את השהות שלהם בבית-הספר.

יוסי ינאי (כתבה ראשונה בסידורה)

תניך היד הרכה יותר. החיילות-המורות שלו חופשיות יותר מאשר חברותיהן ב-אולגה, והן נראות גם מוזנחות יותר. לתלמידים ולמורות מותר לעשן בעת השיעור, דבר המהווה חטא חמור באולגה. אבי גם לא התרגש כאשר התברר לו שאחת המורות לוקה בשגיאות-כתיב ובי-שגיאות-לשון המורות. המורה ממשיכה עדיין לשרת בבית-הספר שלו.

המורות הצה"ליות אינן נמנות עם בכי-רות המורות. אלה הן חיילות, שחלקן סיימו סמינר למורים, ורובן סיימו לימ-

מורים, ומפקדי-היחידה מווח שהיא אחד החיילים הטובים שלו — ברור לי כי הצלחנו", מתגאה שלמה מור.

גם אבי פינגבאום הוא חסרי-השכלה בענייני חינוך, ולמרות זאת הוצב לפקד

קצין-חינוך ראשי זוהר המהנדס של 1970

על שלוחה של מחנה מרכוס, מחנה סטלה. אבי יודע את המיגבלות של שיטת-החי-נוך הצה"לית, וגם מכיר בחסרונות המצב שבו אין עומדים בראשי-מערכת אנשי-חינוך, אלא אנשי אירגון, טובים פחות או טובים יותר. אולם הקצב במחנה סטלה שעליו הוא מופקד, הוא אחר.

לכל יש זמן. בסטלה לומדים לצד החיילים האנאלפבתים גם עולים חדשים, חלקם בעלי השכלה גבוהה. אל אבי גם מגיעים חיילים אשר שרותם הצבאי מת-קרב לקיצו. צה"ל רוצה שהם יהיו אז-רחים טובים.

בעוד ששלמה מור מקפיד על משמעת-ברזל בגיבעתי-אולגה, עורך מיסדרים, אי-מונים ותרגייליסדר ומטיל חובת-הצדעה על כל מורה ותלמיד, הרי אבי הוא

מפקד בית-ספר מור אונדה נוספת לשירות-פעיל